РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2025/441 НА КОМИСИЯТА

от 6 март 2025 година

за предоставяне на спешно финансово подпомагане за селскостопанските сектори, засегнати от неблагоприятни климатични явления и природни бедствия в Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария, в съответствие с Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 на Съвета ([1]), и по-специално член 221, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) В края на октомври и началото на месец ноември 2024 г. Испания беше засегната от неблагоприятни метеорологични явления от безпрецедентен мащаб. Последователни случаи на изолирана депресия причиниха изключително обилни дъждове и опустошителни наводнения, които засегнаха сериозно производството в секторите на плодовете и зеленчуците, виното, маслините и животновъдството. Тези изключително неблагоприятни метеорологични явления в някои региони бяха предшествани от недостиг на дъждове от началото на сезона и силни горещини през юни, юли и август 2024 г., които доведоха до суша и засегнаха сериозно производството на някои култури, по-специално черупковите плодове.

(2) През лятото на 2024 г. Хърватия беше засегната от неблагоприятни климатични явления от безпрецедентен мащаб. В началото на 2024 г. в Хърватия имаше по-топли периоди, последвани от периоди с по-ниски температури в сравнение със средните дългосрочни стойности, които се отразиха на културите в напреднал етап на растеж. След тях през юли 2024 г. настъпиха изключително високи температури и извънредни горещини, които оказаха значително въздействие върху производството на някои плодове и зеленчуци и на винено грозде, както и на някои полски култури, по-специално царевица, слънчоглед, соя и захарно цвекло.

(3) През декември 2023 г., януари 2024 г. и февруари 2024 г. Кипър беше засегнат от значителен недостиг на дъждове в съчетание с рекордно високи температури, което доведе до сухи климатични условия. Малкото валежи, сухите климатични условия и недостигът на вода продължиха през пролетта и лятото на 2024 г. и засегнаха секторите на зърнените култури и маслините, както и производството на някои плодове и зеленчуци, по-специално производството на бадеми и винено грозде.

(4) През юли и в началото на август 2024 г. части от Латвия бяха засегнати от неблагоприятни климатични явления от безпрецедентен мащаб, а именно изключително интензивни валежи. Тези явления бяха предшествани от рекордно ниски температури, слани и студове през декември 2023 г. и януари 2024 г., последвани от необичайно високи температури от март 2024 г. нататък, а впоследствие и от слани в началото на май 2024 г. Тези големи температурни колебания засегнаха производството на култури, по-специално зърнени култури и рапица, както и плодове и зеленчуци, включително картофи.

(5) През лятото на 2024 г. Унгария беше засегната от неблагоприятни климатични условия от безпрецедентен мащаб. Необичайно високите температури в съчетание с постоянния недостиг на валежи и суша засегнаха значително секторите на царевичните култури и в по-малка степен на слънчогледа, соята и захарното цвекло, сектора на плодовете и зеленчуците, включително картофите, и лозаро-винарския сектор.

(6) Макар да има признаци, че подобни неблагоприятни климатични явления и природни бедствия възникват навсякъде в Съюза в цялостния контекст на увеличаващите се рискове за земеделието, свързани с изменението на климата, интензивността на явленията в Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария беше необичайна и засегна значителна площ и значителна част от производството.

([1]) ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

(7) Сериозните щети, които тези неблагоприятни климатични явления и природни бедствия причиниха на земеделските производители, и произтичащата от тях загуба на доходи за засегнатите земеделски производители в Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария застрашават икономическата жизнеспособност на земеделските стопанства.

(8) Поради това следва да се приеме извънредна мярка, която да допринесе за справяне със специфичните проблеми, произтичащи от тези неблагоприятни климатични явления и природни бедствия в Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария.

(9) Сериозните щети и икономически загуби, претърпени от земеделските производители поради неблагоприятни климатични явления и природни бедствия, представляват специфичен проблем по смисъла на член 221 от Регламент (ЕС) № 1308/2013, който не може да бъде решен лесно чрез мерки, предприети съгласно членове 219 или 220 от посочения регламент. Положението не е свързано конкретно с установено единично смущение на пазара или конкретна заплаха от такова смущение. То не е свързано нито с мерки за борба с разпространението на болести по животните, нито със загубата на доверието на потребителите поради рискове за общественото здраве, здравето на животните или здравето на растенията.

(10) Сумите, които се предоставят на Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария, следва да се определят, като се вземе предвид по-специално съответната тежест на всяка от тези държави членки в селскостопанския сектор на Съюза въз основа на нетните тавани за директни плащания, определени в приложение V към Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета ([2]), както и въздействието на неблагоприятните климатични явления и природните бедствия в тези държави членки.

(11) Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария следва да разпределят помощта чрез възможно най-ефективните методи въз основа на обективни и недискриминационни критерии, които отчитат степента на затрудненията и действителните икономически щети, претърпени от съответните земеделски стопани. Те следва да гарантират, че земеделските стопани са крайните бенефициери на помощта, и да не допускат смущения на пазара или нарушения на конкуренцията.

(12) Тъй като чрез сумите, които се отпускат на Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария, икономическите затруднения, пред които са изправени земеделските стопани, ще се преодолеят само частично, на посочените държави членки следва да се разреши да им предоставят допълнително национално подпомагане съгласно определените в настоящия регламент условия.

(13) За да може на Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария да се осигури гъвкавост за разпределяне на помощта съобразно положението на съответните земеделски стопани, следва да се позволи тази помощ да се съчетава с друго подпомагане, финансирано от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, без земеделските стопани да бъдат свръхкомпенсирани.

(14) За да се избегне свръхкомпенсиране, Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария следва да вземат предвид подпомагането, предоставено по линия на други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза, или частни схеми в отговор на претърпените икономически загуби.

(15) Тъй като помощта на Съюза се определя в евро, за осигуряването на единно и едновременно прилагане на тази мярка е необходимо да се определи дата за конвертиране на сумата, разпределена за невъвели еврото държави членки, какъвто е случаят с Унгария. С оглед на това, че в настоящия регламент не се предвижда краен срок за подаване на заявленията за помощ, за целите на член 30, параграф 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/127 на Комисията ([3]) е целесъобразно датата на влизане в сила на настоящия регламент да се счита за правопораждащото събитие за определяне на обменния курс за сумите, установени в настоящия регламент.

([2]) Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) Делегиран регламент (ЕС) 2022/127 на Комисията от 7 декември 2021 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета с правила по отношение на разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравняването на сметките, обезпеченията и използването на еврото (ОВ L 20, 31.1.2022 г., стр. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(16) За да се гарантира ефективността на тази извънредна мярка, бенефициерите следва бързо да получат спешното финансово подпомагане. Освен това следва да се гарантира навременен мониторинг на бюджета, както и актуално проследяване и ефективно използване на селскостопанския резерв, за да се увеличи максимално наличността му и да се повиши капацитетът за бързо реагиране при възникващи кризи. Поради това е целесъобразно да се определи дата за допустимост, до която държавите членки да трябва да изплатят това подпомагане на бенефициерите. Всички извършени след тази дата плащания следва да се считат за недопустими за финансиране от Съюза.

(17) Поради това Съюзът следва да финансира разходите на Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария по тази извънредна мярка само когато тези разходи са извършени до определена дата за допустимост на разходите. Подпомагането по тази извънредна мярка съответно следва да бъде изплатено до 30 септември 2025 г.

(18) Тъй като извършени след 30 септември 2025 г. разходи не може да се считат за допустими при каквито и да било обстоятелства, член 5, параграф 2 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/127, в който се предвижда пропорционално намаляване на извършените след крайния срок месечни плащания, следва да не се прилага.

(19) Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария следва да съобщават на Комисията подробна информация за изпълнението на настоящия регламент, за да се даде възможност на Съюза да проследява ефикасността на въведената с него мярка.

(20) За да се гарантира, че помощта ще достигне до земеделските стопани възможно най-бързо, Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария следва да изпълнят настоящия регламент без забавяне. Поради това настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

(21) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Комитета за общата организация на селскостопанските пазари,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

1. При спазване на определените в настоящия регламент условия, за да се осигури извънредно подпомагане на земеделските стопани, се предоставя помощ от Съюза на Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария в размер на общо 98 600 000 EUR.

2. Разходите на Съюза, извършени в съответствие с настоящия регламент, не може да надвишават обща сума в размер на:

а) 68 000 000 EUR за Испания;

б) 6 700 000 EUR за Хърватия;

в) 3 500 000 EUR за Кипър;

г) 4 200 000 EUR за Латвия;

д) 16 200 000 EUR за Унгария.

3. Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария трябва да използват посочените в параграф 2 суми за мерки, насочени към компенсиране на най-засегнатите земеделски стопани за техните икономически загуби, влияещи на жизнеспособността на стопанствата им в секторите и видовете производство, пострадали от неблагоприятни климатични явления в засегнатите региони.

4. Мерките по параграф 3 се предприемат въз основа на обективни и недискриминационни критерии, които отчитат действителните икономически загуби, претърпени от засегнатите земеделски стопани. Мерките трябва да са от такова естество, че произтичащите от тях плащания да не причиняват каквито и да било смущения на пазара или нарушаване на конкуренцията.

5. Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария трябва да гарантират, че когато земеделските стопани не са преки бенефициери на плащанията на помощ от Съюза, икономическата полза от тази помощ се прехвърля към тях изцяло.

6. Посочените в параграф 2 разходи на Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария във връзка с плащанията за мерките по параграф 3, са допустими за помощ от Съюза само ако тези плащания са извършени до 30 септември 2025 г.

7. За целите на член 30, параграф 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/127 правопораждащото събитие за определяне на обменния курс за сумите по член 1, параграф 2 от настоящия регламент е датата на влизане в сила на настоящия регламент.

8. Мерките по настоящия регламент може да се съчетават с друго подпомагане, финансирано от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

9. Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария може да предоставят допълнително национално подпомагане за предприетите съгласно параграф 3 мерки до максимум 200 % от съответните определени в параграф 2 суми въз основа на обективни и недискриминационни критерии, при условие че произтичащите от това плащания не водят до смущения на пазара, нарушаване на конкуренцията или свръхкомпенсиране. Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария трябва да изплатят допълнителното национално подпомагане до 31 декември 2025 г.

10. За да се избегне свръхкомпенсиране, при предоставянето на подпомагане съгласно настоящия регламент Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария вземат предвид подпомагането, предоставено по линия на други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза, или частни схеми в отговор на съответните икономически загуби.

Член 2

1. Във връзка с мерките по член 1, параграф 3 Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария съобщават на Комисията без забавяне и не по-късно от 31 май 2025 г. следното:

а) описание на мерките, които трябва да бъдат предприети;

б) критериите, използвани за определяне на методите за предоставяне на помощта, нейните размери и методите и обосновката за разпределянето на помощта между земеделските стопани;

в) планираното въздействие на мерките с оглед компенсиране на земеделските стопани за икономическите загуби;

г) действията, предприети за проверка на това дали планираното въздействие на мерките е постигнато;

д) действията, предприети за избягване на нарушаването на конкуренцията и на свръхкомпенсирането;

е) прогнозата за изплащанията на средствата от Съюза до 30 септември 2025 г., с разбивки по месеци;

ж) равнището на допълнителното национално подпомагане, което ще бъде предоставено в съответствие с член 1, параграф 9;

з) действията, които ще бъдат предприети за контрол на допустимостта на земеделските стопани и за защита на финансовите интереси на Съюза.

2. Испания, Хърватия, Кипър, Латвия и Унгария съобщават на Комисията най-късно до 31 март 2026 г. общия размер на изплатените по всяка мярка суми, според приложимостта с разбивки за помощта от Съюза и допълнителното национално подпомагане, броя и вида на бенефициерите, както и оценката на ефективността на мярката.

Член 3

Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 6 март 2025 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN